RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

ZEW/500/11-1/2014/MP

Warszawa, 11 lutego 2014 roku

Pan
Jarosław Duda
Pełnomocnik Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych
ul. Nowogrodzka 11
00-513 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w wystąpieniu z 1 października 2013 r. zwróciłem uwagę Ministra Edukacji Narodowej na prawa dzieci z niepełnosprawnością, posiadające opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju.

Według danych Systemu Informacji Oświatowej w roku szkolnym 2011/2012 liczba dzieci, którym poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydały opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju wynosiła 8 630 (w tym 2 799 stanowiły dzieci do 3. roku życia). Wysokość subwencji przekazanej dla jednostek samorządu terytorialnego na organizację zajęć wczesnego wspomagania rozwoju na rok 2012 to 77 112 tys. zł. Natomiast, z danych Ministerstwa Edukacji Narodowej wynika, iż koszty, które ponoszą jednostki samorządu terytorialnego w związku z organizacją zajęć wczesnego wspomagania rozwoju, według sprawozdania Rb28S (wydatki ponoszone w rozdziale budżetowym 85404 *Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka*) za rok 2012 wynosiły 36 229 tys. zł.

W związku z otrzymywanymi od rodziców sygnałami dotyczącymi problemów z zapewnieniem dzieciom dowozu na zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju wnioskowałem do Ministra Edukacji Narodowej o rozszerzenia obowiązku wynikającego z art. 17 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.) o dzieci korzystające z zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju (od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole).

W § 2 rozporządzenia z dnia 11 października 2013 r. Ministra Edukacji Narodowej w sprawie organizowania wczesnego wspomagania rozwoju dzieci (Dz. U. poz. 1257) zostały wskazane miejsca, w których może być ono organizowane (mogą je prowadzić placówki dysponujące niezbędnym sprzętem i środkami dydaktycznymi, umożliwiającymi realizację wskazań zawartych w opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną). W sytuacji, gdy najbliższe szkoły i placówki nie mają ww. możliwości, rodzice dzieci z niepełnosprawnością szukają innego miejsca – niejednokrotnie znacznie oddalonego od miejsca zamieszkania – w którym mogłyby one zostać objęte fachowym wsparciem. Udzielenie pomocy dziecku w takich przypadkach wiąże się jednak z koniecznością zorganizowania dowozu. Niestety, m. in. z powodu niskiego statusu ekonomicznego wielu rodzin, często nie jest to możliwe. W konsekwencji – wiele dzieci z niepełnosprawnością ma utrudniony dostęp do realizacji wczesnego wspomagania.

W swoim wystąpieniu do Ministra Edukacji Narodowej zwróciłem również uwagę na zbyt małą liczbę godzin przeznaczonych na zajęcia w ramach wczesnego wspomagania. W opinii rodziców, ustalony w § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia wymiar godzin (tj. od 4 do 8 godzin w miesiącu) nie gwarantuje realizacji potrzeb dziecka z niepełnosprawnością.

W kwestii dowozu dzieci na zajęcia w ramach wczesnego wspomagania rozwoju Minister Edukacji Narodowej nie przychylił się do mojego wniosku o rozszerzenie obowiązku wynikającego z art. 17 ustawy o systemie oświaty. W odpowiedzi wyjaśniono, iż – mimo braku uregulowania tego zagadnienia w ustawie o systemie oświaty – gmina może w ramach realizowanej własnej polityki społecznej zapewnić dowożenie dzieci z niepełnosprawnością na te zajęcia.

Natomiast, w sprawie zmian w zakresie liczby godzin wczesnego wspomagania rozwoju dziecka Minister Edukacji Narodowej stwierdził, iż wymaga to *(...) uprzedniej analizy pod kątem potrzeby zmian przepisów prawa regulujących ofertę w zakresie wsparcia małego dziecka niepełnosprawnego podmiotów niebędących jednostkami systemu oświaty (...). Powyższy postulat został przedłożony przez przedstawiciela Ministerstwa Edukacji Narodowej Krajowej Radzie Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych (...), będącej organem doradczym Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych i forum współdziałania na rzecz osób niepełnosprawnych, organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych*[1].

W związku z powyższym, na mocy art. 10a i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), zwracam się do Pana

[1] Odpowiedź Ministra Edukacji Narodowej z 30 października 2013 r. (znak: DZSE-WSPE-BM-523-123/13)

Ministra z prośbą o analizę przedstawionego problemu oraz przedstawienie stanowiska w zakresie proponowanych działań służących poprawie funkcjonowania najmłodszych dzieci z niepełnosprawnością.

Z wyrazami szacunku

Marek Sawicki

MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Jarosław Duda

Warszawa, 23.04.2014

BON-II-073-3-2-EK/14

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Ministrze

Odpowiadając na Pana pismo z dnia 11 lutego 2014 r., znak: ZEW/500/11-1/2014/MP dotyczące wczesnego wspomagania rozwoju dzieci należy podkreślić, że działania mające na celu wdrażanie rozwiązań, które poprawią funkcjonowanie dzieci zagrożonych niepełnosprawnością lub niepelnosprawnych w różnych sytuacjach życiowych są priorytetem w moich działaniach.

W związku z powyższym, mając na uwadze m.in. konieczność kontynuacji wczesnej pomocy dzieciom niepełnosprawnym, po zakończeniu w grudniu 2007 r. realizacji pilotażowego programu rządowego „Wczesna, wielospecjalistyczna, kompleksowa, skoordynowana i ciągła pomoc dziecku zagrożonemu niepełnosprawności lub niepełnosprawnemu oraz jego rodzinie" (WWKSC) został przygotowany program „Wczesna pomoc dziecku niepełnosprawnemu", którego realizatorem był Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ww. program umożliwiał dalsze finansowanie, prowadzonych przez placówki uczestniczące w WWKSC działań, m.in. z zakresu rehabilitacji dzieci (z wyłączeniem rehabilitacji medycznej) oraz wsparcia ich rodziców. Realizacja programu przewidziana została do końca 2011 r., tj. do momentu opracowania przez Radę Ministrów odpowiednich rozwiązań systemowych podejmujących problematykę wczesnej pomocy. Jego realizację przedłużono do 31 grudnia 2012 r.

Należy podkreślić, że pomimo zakończenia programu, w chwili obecnej fundacje oraz organizacje pozarządowe, które realizują działania mające na celu rehabilitację osób

niepełnosprawnych w różnych typach placówek, m.in. wczesną pomoc dziecku niepełnosprawnemu mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację powyższego zadania.

Należy tutaj dodać, że realizacja przez PFRON różnego rodzaju programów jest odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez środowisko osób niepełnosprawnych. Jednak programy PFRON nie są obligatoryjne i mogą mieć jedynie uzupełniający charakter w stosunku do zadań ustawowych. PFRON każdego roku wspiera finansowo różne formy rehabilitacji zawodowej i społecznej tysięcy osób niepełnosprawnych i instytucji działających na ich rzecz, dokładając ze swej strony starań, aby pomoc ta obejmowała jak największą liczbę potrzebujących w jak największym zakresie.

Ponadto pragnę poinformować, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) dzieci niepełnosprawne otrzymują pomoc na co najmniej takich samych zasadach jak inne osoby niepełnosprawne.

Zgodnie z ww. ustawą oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. *w sprawie turnusów rehabilitacyjnych* (Dz. U. z 2007 r. Nr 230, poz. 1694), osoba niepełnosprawna lub rodzice dziecka niepełnosprawnego mogą raz w roku ubiegać się o dofinansowanie – ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - kosztów uczestnictwa dziecka wraz z opiekunem w turnusie rehabilitacyjnym.

Na podstawie wyżej wspomnianej ustawy i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. *w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1190), osoba niepełnosprawna lub rodzice niepełnosprawnego dziecka mogą ubiegać się, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, o dofinansowanie ze środków PFRON:

1) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
2) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
3) zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze